

Sympetrum meridionale

Zuidelijke heidelibel

De zwarte tekening op de zijkant van het borststuk van de zuidelijke heidelibel is veel fijner dan die van andere heidelibellen. Over deze soort is weinig bekend. De Europese verspreiding lijkt op die van de zwervende heidelibel, maar er worden veel minder zwervers in het noorden gevonden. Uit Noordwest-Europa zijn bijna alleen oude waarnemingen bekend – in Nederland zijn slechts twee individuen gezien. In Frankrijk lijkt de soort zich uit te breiden.

Biotoop

In Nederland is *S. meridionale* niet inheems. In Zuid-Europa plant de soort zich voort in ondiepe, zonnige, meestal stilstaande wateren met veel water- en oeverplanten, soms in brak water. De voortplantingswateren zijn in veel gevallen slechts enkele vierkante meters groot (DOMMANGET 1987, HEIDEMANN & SEIDENBUSCH 1993, SCHORR 1990).

Levenswijze

Eieren en larven

De eieren worden afgestreken op het oppervlak van ondiep water, tussen de oeverplanten. De larven leven op de bodem en tussen waterplanten. Ze sluipen uit op stengels van planten aan de oever en in het water, op 10 tot 70 cm hoogte (HEIDEMANN & SEIDENBUSCH 1993, ROBERT 1959).

Imago's

De zuidelijke heidelibel is één van de slechtst bekende libellen van Europa. Waarschijnlijk komt de levenswijze in grote lijnen overeen met die van andere *Sympetrum*-soorten. De imago's vliegen soms ver van het water. Ze dragen vaker dan andere heidelibellen parasitaire mijten met zich mee. Deze hechten zich vooral aan de dikkere vleugeladeren maar ook aan het borststuk (DOMMANGET 1987, MÜNCHBERG 1982, ROBERT 1959). De mannetjes maken vanaf uitkijkposten op staken en takken jachtvluchten en speuren naar vrouwtjes. Volgens Robert (1959) vindt de copulatie vooral 's middags plaats. Zoals gebruikelijk voor heidelibellen worden de eieren aanvankelijk in tandem afgezet, door met het achterlijf ritmisch langs het wateroppervlak te strijken.

Fenologie

Over de levenscyclus is niets bekend. In Frankrijk vliegt de soort van begin juni tot midden oktober (DOMMANGET 1987).

Begeleidende soorten

Onbekend.

Verbreidingsvermogen

Van *S. meridionale* zijn veel minder waarnemingen uit noordelijk Europa bekend dan van *S. fonscolombii*. Onduidelijk is of dit wellicht te maken heeft met de kleinere omvang van de Zuid-Europese populatie of met een minder sterk trekgedrag. In Zuid-Europa zijn wel grote aantallen trekkende individuen waargenomen (DOMMANGET 1987, PARR 1996A, B).

Areaal

De verspreiding loopt van Zuidwest-Europa en Noord-Afrika via het Midden-Oosten tot Zuidoost-Siberië. Het zwaartepunt van de Europese verspreiding ligt rond de Middellandse Zee, waar de soort vrij algemeen is. De noordgrens van de verspreiding loopt van halverwege Frankrijk tot de noordkust van de Zwarte Zee. In bepaalde jaren trekt de soort noordwaarts. De meest noordelijke waarneming komt van het Duitse waddeneiland Scharhörn (MLODY 1986). Uit het zuiden van Groot-Brittannië zijn vier oude vondsten bekend. De Franse verspreiding ligt voornamelijk ten zuiden van de Loire, vooral langs de Middellandse-Zee kust; de laatste jaren breidt hij zich uit naar het noorden. Uit Duitsland is de soort bekend van enkele verspreide meldingen, voornamelijk langs de meren in het zuiden. Uit België zijn zeven vondsten van voor 1950 bekend. De enige Luxemburgse waarneming stamt uit 1993.

De meeste waarnemingen in noordelijk Europa zijn oud, ondanks de recente toename in de waarnemingsintensiteit. Mogelijk duidt dit op een achteruitgang van de soort.

Verspreiding in Nederland

Er zijn slechts twee waarnemingen bekend. De eerste betreft een mannetje dat in de 19^e eeuw in de omgeving van Leeuwarden verzameld is. Daarnaast werd op 5 augustus 1994 een mannetje gefotografeerd in een tuin te Hardinxveld-Giessendam, vanwege de opvallende mijten op de vleugels (niet op de kaart). Pas zes jaar later werd het dier op de foto geïdentificeerd (TROMP & WASSCHER 2000).

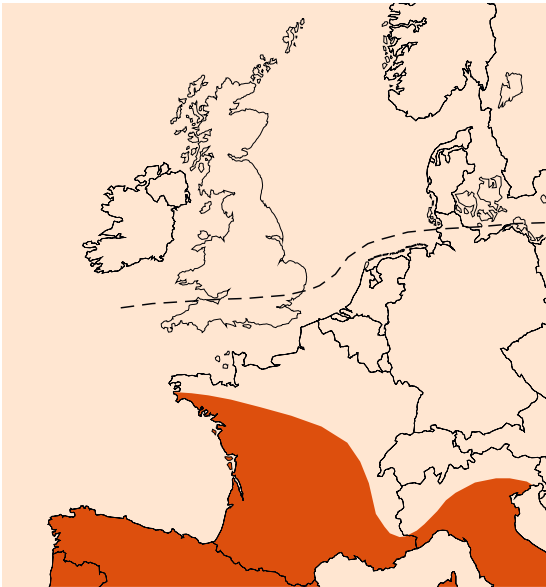
Toekomst en bescherming

De kans op het aantreffen van nieuwe dwaalgasten is klein, maar reëel.

Robert Ketelaar

Mannetje

Sympetrum meridionale - zuidelijke heidelibel

	voor 1950 uiterst zeldzaam	1950 – 1989 verdwenen/ afwezig	1990 – 1997 verdwenen/ afwezig
atlasblokken	1	0	0
km-hokken	1	0	0

Rode Lijst niet beschouwd

SUMMARY

Sympetrum meridionale was recorded in The Netherlands only twice. A male was collected in the 19th century and another was photographed in 1994 (not on the map). The nearest populations are in central France. New records may occur with the recent northward expansion of other southern species.

Vliegtijd
(Zomersoort)
Hoofdvliegtijd: -
Vroegste datum: 5 augustus
Laatste datum: 11 augustus

